

**Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
Факультет біотехнологій і біотехніки**

ОХОРОНА ПРАЦІ ТА ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	16 Хімічна та біоінженерія
Спеціальність	162 Біотехнології та біоінженерія
Освітня програма	Біотехнології (Biotechnologies)
Статус дисципліни	Нормативна
Форма навчання	очна(денна)
Рік підготовки, семестр	4 курс, 7 семестр
Обсяг дисципліни	4 кредити ECTS, 120 годин
Семестровий контроль/ контрольні заходи	Залік/ МКР
Розклад занять	rozklad.kpi.ua
Мова викладання	Українська
Інформація про керівника курсу / викладачів	Лектор: старший викладач кафедри охорони праці, промислової та цивільної безпеки Землянська Олена Василівна, email: o_zemlyanska@i.ua, м.т. 067-236-34-87 Практичні заняття: Землянська Олена Василівна Лабораторні роботи: Землянська Олена Василівна
Розміщення курсу	Moodle: https://do.ipo.kpi.ua/course/view.php?id=1733

Розподіл годин

Аудиторні години			МКР	Самостійна робота	Семестровий контроль
Лекції	Практичні заняття	Лабораторні заняття			
36	28	8	2	46	Залік
2 години на тиждень	2 години на тиждень	2 години на тиждень	2 години		

Охорона праці та цивільний захист

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Опис навчальної дисципліни

Охорона праці та цивільний захист – це інтегрована навчальна дисципліна гуманітарно-технічного спрямування, яка вивчає загальні закономірності виникнення потенційних небезпек, їх властивості, питання моніторингу й аналізу ризиків, основи санітарно-гігієнічних умов праці та методи профілактики професійних захворювань, загрози, що ведуть до надзвичайних ситуацій, характер їх проявів і дії на людей, тварин, рослини та об'єкти економіки, способи та засоби цивільного захисту населення і територій при виникненні надзвичайної ситуації, питання особистої та колективної безпеки в повсякденних умовах та під час надзвичайних ситуацій і воєнного стану, принципи надання першої долікарської допомоги.

Мета навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є формування у майбутніх фахівців усвідомлення необхідності та компетенцій вирішувати на первинних посадах типові завдання усіх напрямків професійної діяльності з обов'язковим дотриманням вимог охорони праці, відповідальності за особисту та колективну безпеку у повсякденних умовах та під час надзвичайних ситуацій, особливого та воєнного стану.

Мета освітньої функції – забезпечити відповідні сучасним вимогам знання питань особистої безпеки людини і безпеки тих, хто її оточує.

Мета виховної функції – сформувати новий науковий світогляд, активну соціальну позицію, творче мислення при вирішенні виробничих та життєвих проблем.

Мета психологічної функції – сформувати психологічну готовність до безпечної діяльності в умовах сучасного техногенного середовища та здатності до цілеспрямованих дій і захисту в умовах виникнення небезпек.

Предмет навчальної дисципліни

Предметом навчальної дисципліни є законодавчі, нормативно-правові, соціально-економічні, інженерно-технічні та санітарно-гігієнічні основи безпеки життєдіяльності, охорони праці та цивільного захисту з урахуванням специфіки вимог, що висуваються до фахівців у сфері біотехнологій та біоінженерії.

Результати навчання

За результатами вивчення дисципліни бакалаври спеціальності 162 Біотехнології та біоінженерія мають бути здатні вирішувати типові професійні завдання з урахуванням вимог охорони праці та цивільного захисту і володіти такими компетенціями:

- використовувати положення законодавчих актів і нормативно-правових документів з безпеки життедіяльності, охорони праці та цивільного захисту у своїй фаховій діяльності;
- ідентифікувати шкідливі і небезпечні чинники в оточуючому середовищі;
- оцінювати санітарно-гігієнічні умови та рівень безпеки праці на окремих робочих місцях і у виробничих приміщеннях;
- вміти діяти в умовах надзвичайних ситуацій (НС) у межах своєї компетенції на первинній посаді;
- володіти основними методами збереження життя, здоров'я та працевдатності у повсякденних умовах та під час особливого та воєнного стану.

Охорона праці та цивільний захист

Програмні компетентності

Компетентність у світі небезпек та способи захисту від них є необхідною умовою безпечного і мирного існування людини на сучасному етапі розвитку суспільства.

Інтегральна компетентність	
Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов у біотехнології та біоінженерії, або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів біотехнології та біоінженерії.	
Загальні компетентності (ЗК)	
ЗК 1	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
ЗК 4	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій
ЗК 5	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями
ЗК 6	Навички здійснення безпечної діяльності
ЗК 7	Прагнення до збереження навколошнього середовища
ЗК 8	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні
ЗК 9	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	
ФК 1	Здатність використовувати знання з математики та фізики в обсязі, необхідному для досягнення інших результатів освітньої програми
ФК 2	Здатність використовувати ґрунтовні знання з хімії та біології в обсязі, необхідному для досягнення інших результатів освітньої програми
ФК 15	Здатність дотримуватись вимог біобезпеки, біозахисту та біоетики

Програмні результати навчання

В результаті вивчення навчальної дисципліни «Охорона праці та цивільний захист» студенти одержують наступні уміння:

Загальні уміння	
УМ 4	Вміти застосовувати положення нормативних документів, що регламентують порядок проведення сертифікації продукції, атестації виробництва, вимоги до організації систем управління якістю на підприємствах, правила оформлення технічної документації та ведення технологічного процесу, базуючись на знаннях, одержаних під час практичної підготовки
УМ 10	Вміти проводити експериментальні дослідження з метою визначення впливу фізико-хімічних та біологічних факторів зовнішнього середовища на життєдіяльність клітин живих організмів
УМ 22	Вміти враховувати соціальні, екологічні, етичні, економічні аспекти, вимоги охорони праці, виробничої санітарії і пожежної безпеки під час формування

Охорона праці та цивільний захист

технічних рішень. Вміти використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

У структурно-логічній схемі дисципліна «Охорона праці та цивільний захист» вивчається на етапі підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр і є дисципліною, що використовує досягнення та методи фундаментальних та прикладних наук, та основних дисциплін циклу професійної та практичної підготовки. Це забезпечує можливість викладання дисципліни з урахуванням професійної орієнтації майбутніх фахівців.

Засвоєні теоретичні знання та отримані практичні навички під час вивчення навчальної дисципліни «Охорона праці та цивільний захист» можуть бути використані в подальшому під час проходження переддипломної практики та виконання атестаційної роботи (дипломного проекту), а також під час продовження освіти за другим (освітньо-професійним або освітньо-науковим) рівнем вищої освіти.

Охорона праці та цивільний захист

3. Зміст навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин					
	Всього	у тому числі				
		Лекції	Практичні	Лабораторні	МКР	СРС
Розділ 1 Безпека життєдіяльності як базова концепція сталого розвитку						
Тема 1.1. Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності людини	6	2	2	-	-	2
Тема 1.2. Джерела небезпеки, уражаючі, небезпечні та шкідливі фактори	6	2	2	-	-	2
Тема 1.3. Небезпеки які можуть призвести до надзвичайної ситуації	6	2	2	-	-	2
Тема 1.4. Моніторинг та прогнозування надзвичайних ситуацій	6	2	2	-	-	2
Тема 1.5. Організаційне та правове забезпечення безпеки життєдіяльності людини	3	2	-	-	-	1
Тема 1.6. Надання першої долікарської допомоги	3	-	2	-	-	1
Разом за розділом 1	30	10	10	-	-	10
Розділ 2 Охорона праці як запорука збереження здоров'я та працевдатності						
Тема 2.1. Правові та організаційні основи охорони праці	3	2	-	-	-	1
Тема 2.2. Охорона праці на підприємстві, в установі, організації	3	2	-	-	-	1
Тема 2.3. Ергономіка робочого місця	12	2	4	2	-	4
Тема 2.4. Виробниче освітлення. Мікроклімат. Вентиляція	16	2	4	4	-	6
Тема 2.5. Електробезпека робочого місця	6	2	-	2	-	2
Тема 2.6. Пожежна безпека підприємств, установ, організацій	6	2	2	-	-	2
Тема 2.7. Професійні захворювання та їх попередження	3	2	-	-	-	1
МКР	3	-	-	-	1	2
Разом за розділом 2	48	14	10	8	-	16
Розділ 3. Цивільний захист населення і територій						
Тема 3.1. Основи цивільного захисту населення і територій	3	2	-	-	-	1
Тема 3.2. Класифікація надзвичайних ситуацій Надзвичайні ситуації природного характеру	4	2	-	-	-	2
Тема 3.3. Надзвичайні ситуації техногенного характеру	12	2	6	-	-	4
Тема 3.4. Надзвичайні ситуації соціально-політичного і воєнного характеру	3	2	-	-	-	1
Тема 3.5. Організація і забезпечення ЦЗ на ОГД	6	2	2	-	-	2
Тема 3.6. Локалізація НС та ліквідація їх наслідків	3	2	-	-	-	1
МКР	3	-	-	-	1	2
Разом за розділом 3	34	12	8	-	1	12
Залік	8	-	-	-	-	8
Всього годин	120	36	28	8	2	46

Охорона праці та цивільний захист

4. Навчальні матеріали та ресурси

4.1. Основні законодавчі та нормативно-правові акти

1. Конституція України. Основний закон України № 254к/96-ВР від 28.06.1996 р. (поточна редакція – 30.09.2016 р.) – <http://search.ligazakon.ua>.
2. Кодекс цивільного захисту України № 5403-VI від 02.10.2012 р. (поточна редакція – 05.10.2016 р.) – <http://search.ligazakon.ua>.
3. Кодекс законів про працю України № 322-VIII від 10.12.1971 р. (поточна редакція – 05.10.2016 р.) – <http://search.ligazakon.ua>.
4. Водний кодекс України № 213/95-ВР від 06.06.1995 р. (поточна редакція від 23.05.2017 р.) – <http://search.ligazakon.ua>.
5. Кодекс України про адміністративні правопорушення № 8073-X від 07.12.1984 р. (поточна редакція – 27.07.2016 р.) – <http://search.ligazakon.ua>.
6. Закон України «Про національну безпеку України» № 2469-VIII від 21.06.2018 р.– <http://search.ligazakon.ua>.
7. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» № 2801-XII від 19.11.1992 р. (поточна редакція – 01.01.2016 р.) – <http://search.ligazakon.ua>.
8. Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» № 4004-XII від 24.02.1994 р. (поточна редакція – 28.12.2015 р.) – <http://search.ligazakon.ua>.
9. Закон України «Про охорону навколошнього природного середовища» № 1264-XII від 25.06.1991 р. (поточна редакція – 03.04.2018 р.) – <http://search.ligazakon.ua>.
10. Норми радіаційної безпеки України (НРБУ-97). – Київ: Відділ поліграфії Українського центру Держсанепіднагляду МОЗ України, 1998. – 125 с.
11. Закон України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку» № 39/95-ВР від 08.02.1995 р. (поточна редакція – 23.05.2017 р.) – <http://search.ligazakon.ua>.
12. Закон України «Про поводження з радіоактивними відходами» № 255/95-ВР від 30.06.1995 р. (поточна редакція – від 23.05.2017 р.) – <http://search.ligazakon.ua>.
13. Закон України «Про приєднання України до Віденської конвенції про цивільну відповідальність за ядерну шкоду» № 334/96-ВР від 12.07.1996 р.– <http://search.ligazakon.ua>.
14. Закон України «Про захист людини від впливу іонізуючих випромінювань» № 15/98-ВР від 14.01.1998 р. (поточна редакція – 29.09.2013 р.) – <http://search.ligazakon.ua>.
15. Закон України «Про охорону атмосферного повітря» № 2707-XII від 16.10.1992 р. (поточна редакція – 18.06.2017 р.) – <http://search.ligazakon.ua>.
16. Закон України «Про охорону земель» № 962-IV від 19.06.2003 р. (поточна редакція – 18.06.2017 р.) – <http://search.ligazakon.ua>.
17. Закон України «Про затвердження Загальнодержавної програми охорони та відтворення довкілля Азовського і Чорного морів» № 2333-ІІІ від 22.03.2001 р.– <http://search.ligazakon.ua>.
18. Закон України «Про Загальнодержавну цільову програму «Питна вода України» на 2011-2020 роки» № 2455-IV від 03.03.2005 р. (поточна редакція від 20.10.2011 р.) – <http://search.ligazakon.ua>.
19. Закон України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» № 2918-ІІІ від 10.01.2002 р. (поточна редакція – 22.06.2017 р.) – <http://search.ligazakon.ua>.
20. Указ Президента України «Доктрина інформаційної безпеки України» № 47/2017 від 25.02.2017 р. – <http://www.rnbo.gov.ua/documents/439.html>.
21. Указ Президента України «Про Стратегію кібербезпеки України» № 96/2016 від 15.03.2016 р.– <http://search.ligazakon.ua>.
22. Закон України «Про затвердження Загальнодержавної соціальної програми поліпшення

Охорона праці та цивільний захист

- стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища на 2014-2018 роки» № 178-VII від 04.04.2013 р. (поточна редакція – 01.01.2015 р.) – <http://search.ligazakon.ua>.
23. Конвенція про основи, що сприяють безпеці й гігієні праці: Міжнародний документ № 187 від 15.06.2006 р. – <http://search.ligazakon.ua>.
24. Закон України «Про охорону праці» № 2694-XII від 14.10.1992 р. (поточна редакція – 05.04.2015 р.) – <http://search.ligazakon.ua>.
25. Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» № 877-V від 05.04.2007 р. (поточна редакція – 01.01.2017 р.) – <http://search.ligazakon.ua>.
26. Закон України «Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції» № 2735-VI від 02.12.2010 р. (поточна редакція – 10.02.2016 р.) – <http://search.ligazakon.ua>.
27. Закон України «Про колективні договори і угоди» № 3356-XII від 01.07.1993 р. (поточна редакція – 01.01.2015 р.) – <http://search.ligazakon.ua>.
28. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» № 1105-XIV від 23.09.1999 р. (поточна редакція – 01.01.2017 р.) – <http://search.ligazakon.ua>.
29. Реєстр нормативно-правових актів з охорони праці (НПАОП) – <https://dnaop.com/398/2428/>.
30. Закон України «Про правовий режим надзвичайного стану» № 1550-III від 16.03.2000 р. (поточна редакція – 28.12.2015 р.) – <http://search.ligazakon.ua>.
31. Указ Президента України «Положення про Державну службу України з надзвичайних ситуацій» № 20/2013 від 16.01.2013 р. – <http://search.ligazakon.ua>.
32. Постанова Кабінету Міністрів України «Порядок класифікації надзвичайних ситуацій за їх рівнями» № 368 від 24.03.2004 р. (поточна редакція – 29.05.2013 р.) – <http://search.ligazakon.ua>.
33. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях» № 444 від 26.06.2013 р. – <http://search.ligazakon.ua>.
34. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту» № 11 від 09.01.2014 р. (поточна редакція – 16.11.2016 р.) – <http://search.ligazakon.ua>.
35. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження типових положень про функціональну і територіальну підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту» № 101 від 11.03.2015 р. – <http://search.ligazakon.ua>.
36. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про державну систему моніторингу довкілля» № 391 від 30.03.1998 р. (поточна редакція – 25.10.2017 р.) – http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KP980391.html
37. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану основних заходів цивільного захисту на 2018 рік» № 981-р від 27.12.2017 р. – <http://search.ligazakon.ua>.
38. Лист Міністерства освіти і науки України та Державної служби України з надзвичайних ситуацій «Про заходи безпеки на можливі ризики виникнення надзвичайних ситуацій, терористичних актів, диверсій, мінування» № 1/9-55/02-1645/12 від 05.02.2015 р. – <http://search.ligazakon.ua>.

4.2. Базова література

1. Охорона праці та цивільний захист: Підручник / О. Г. Левченко, О. І. Полукаров, В. В. Зацарний, Ю. О. Полукаров, О. В. Землянська. За ред. О. Г. Левченка. – Київ: Основа, 2019. – 472 с.

Охорона праці та цивільний захист

2. Безпека життєдіяльності та цивільний захист : підручник / О. Г. Левченко, О. В. Землянська, Н. А. Праховнік, В. В. Зацарний. – Київ : Каравела, 2019. – 268 с.
3. Безпека життєдіяльності та цивільний захист : додатки до підручника / О. Г. Левченко, О. В. Землянська, Н. А. Праховнік, В. В. Зацарний. – Київ : Каравела, 2019. – 312 с.
4. Зацарний В.В., Праховнік Н.А., Землянська О.В., Зацарна О.В. Безпека життєдіяльності: Навчальний посібник – К.: НТУУ «КПІ» ІЕЕ, 2016. – електронне видання. URL: <http://ela.kpi.ua/kindle/123456789/18263>.
5. Основи охорони праці [Електронне видання] : підручник / К. Н. Ткачук, В. В. Зацарний, Д. В. Зеркалов, О. І. Полукаров та ін. ; НТУУ К: 2015. – 456 с. – Назва з екрана. – Доступ : <http://ela.kpi.ua/handle/123456789/18512>.
6. Міхеєв Ю. В., Праховнік Н. А., Землянська О. В., Цивільний захист: Навчальний посібник – К.: Основа, 2014. – електронне видання. URL: <http://ela.kpi.ua/handle/123456789/18966>.
7. Цивільний захист. Методичні вказівки до виконання практичних робіт: Міхеєв Ю. В., Землянська О. В. – К.: НТУУ «КПІ», 2016. – електронне видання. URL: <http://ela.kpi.ua/kindle/123456789/3568>.

4.3. Додаткова література

1. Треяткова Л. Д., Литвиненко Г. Є. Засоби індивідуального захисту; виготовлення та застосування: навч. посіб. – К.: Лібра, 2008. – 317 с.
2. Третьяков О. В., Зацарний В. В., Безсонний В. Л. Охорона праці: Навчальний посібник з тестовим комплексом на CD/за ред. К.Н. Ткачука. – К.: Знання, 2010. – 167 с. + компакт-диск.
3. Ткачук К. Н., Халімовський М. О., Зацарний В. В. та ін. Основи охорони праці: підручник. – К.: Основа, 2011. – 474 с.
4. Ткачук К. Н., Зацарний В. В., Каштанов С. Ф. та ін. Охорона праці та промислова безпека: навч. посіб. – К.: Лібра, 2010. – 559 с.
5. Ткачук К. Н., Мольчак Я. О., Каштанов С. Ф., Полукаров О. І. та ін. Управління охороною праці: Навчальний посібник. – Луцьк: 2012. – 287 с.
6. Ткачук К. Н., Калда Г. С., Каштанов С. Ф., Полукаров О. І. та ін. Психологія праці та її безпеки: Навчальний посібник. – Хмельницький: 2011. – 135 с.
7. Ткачук К. Н., Филипчук В. Л., Каштанов С. Ф., Зацарний В. В., Полукаров О. І. та ін. Виробнича санітарія: Навчальний посібник. – Рівне: 2012. – 443 с.
8. Цивільний захист. Конспект лекцій: Міхеєв Ю. В., Землянська О. В. – К.: НТУУ «КПІ», 2015. – електронне видання. URL: <http://ela.kpi.ua/kindle/123456789/3559>.
9. Васійчук В. О., Гончарук В. Є., Качан С. І., Мохняк С. М. Основи цивільного захисту: Навч. посібник. – Львів: 2010. – 384 с.
10. Русаловський А. В., Вендинчанський В. Н. Цивільний захист: Навч. Посібн./за наук. ред. Запорожця О. І. – К.: АМУ, 2008. – 250с.

Охорона праці та цивільний захист

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Перелік тем, контрольні заходи та терміни виконання основних завдань оголошуються студентам на першому занятті.

Назви розділів і тем	Основні завдання	
	Контрольний захід	Термін виконання
1	2	3
Розділ 1 Безпека життєдіяльності як базова концепція сталого розвитку		
Лекція 1 Тема 1.1. Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності людини	ПР 1	1 тиждень
Лекція 2 Тема 1.2. Джерела небезпеки, уражаючі, небезпечні та шкідливі фактори	ПР 2	2 тиждень
Лекція 3 Тема 1.3. Небезпеки які можуть призвести до надзвичайної ситуації	ПР 3	3 тиждень
Лекція 4 Тема 1.4. Моніторинг та прогнозування надзвичайних ситуацій	ПР 4	4 тиждень
Лекція 5 Тема 1.5. Організаційне та правове забезпечення безпеки життедіяльності людини Тема 1.6. Надання першої долікарської допомоги	ПР 5	5 тиждень
Розділ 2 Охорона праці як запорука збереження здоров'я та працездатності		
Лекція 6 Тема 2.1. Правові та організаційні основи охорони праці	ПР 6	6 тиждень
Лекція 7 Тема 2.2. Охорона праці на підприємстві, в установі, організації	ПР 7	7 тиждень
Лекція 8 Тема 2.3. Ергономіка робочого місця	ПР 8	8 тиждень
Лекція 9 Тема 2.4. Виробниче освітлення. Мікроклімат. Вентиляція	ПР 9	9 тиждень
Лекція 10 Тема 2.6. Електробезпека робочого місця	ПР 10	10 тиждень
Лекція 11 Тема 2.7. Пожежна безпека підприємств, установ, організацій	ЛР 1	11 тиждень
Лекція 12 Тема 2.8. Професійні захворювання та їх попередження	ЛР 2, МКР	12 тиждень

Охорона праці та цивільний захист

Продовження таблиці

1	2	3
Розділ 3. Цивільний захист населення і територій		
Лекція 13 Тема 3.1. Основи цивільного захисту населення і територій	ЛР 3	13 тиждень
Лекція 14 Тема 3.2. Класифікація надзвичайних ситуацій. Надзвичайні ситуації природного характеру	ЛР 4	14 тиждень
Лекція 15 Тема 3.3. Надзвичайні ситуації техногенного характеру	ПР 11	15 тиждень
Лекція 16 Тема 3.4. Надзвичайні ситуації соціально-політичного і воєнного характеру	ПР 12	16 тиждень
Лекція 17 Тема 3.5. Організація і забезпечення ЦЗ на ОГД	ПР 13, МКР	17 тиждень
Лекція 18 Тема 3.6. Локалізація НС та ліквідація їх наслідків	ПР 14	18 тиждень

Лекційні заняття

№ з/п	Назва теми лекції та перелік основних питань
1	Лекція 1 Тема 1.1. Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності людини Безпека людини, суспільства, національна безпека. Модель життєдіяльності людини. Структура системи безпеки життєдіяльності та індикатори загального людського розвитку. Теоретичні основи безпеки життєдіяльності. Методологічні основи безпеки життєдіяльності. Завдання на СРС: Розглянути культуру безпеки, як елемент загальної культури, що реалізує захисну функцію людства; аксіоми безпеки життєдіяльності. Розглянути напрями проявів небезпек що виникають через людський фактор. Підготуватися до практичної роботи.
2	Лекція 2 Тема 1.2. Джерела небезпеки, уражаючі, небезпечні та шкідливі фактори Таксономія, ідентифікація та квантифікація небезпек. Види небезпек. Класифікація небезпек. Безпека в системі «людина-техніка-середовище». Людський фактор. Завдання на СРС: Розглянути культуру безпеки, як елемент загальної культури, що реалізує захисну функцію людства; аксіоми безпеки життєдіяльності. Розглянути напрями проявів небезпек що виникають через людський фактор. Підготуватися до практичної роботи.
3	Лекція 3 Тема 1.3. Небезпеки які можуть привести до надзвичайної ситуації Глобальні проблеми людства: біосферна криза, екологічна криза, ресурсна криза, мирне співіснування, паливно-енергетична, сировинна, продовольча, демографічна, інформаційна, небезпечні хвороби.

Охорона праці та цивільний захист

	<p>Природні небезпеки. Стихійні лиха, природні випромінювання (космічні промені, джерела земної радіації), падаючі з космосу тіла, атмосферна електрика, біологічні небезпеки.</p> <p>Техногенні небезпеки. Механічні, енергетичні, хімічні небезпеки.</p> <p>Соціальні та соціально-політичні небезпеки. Вплив сучасних інформаційних технологій на людину та безпеку суспільства. Корупція та криміналізація суспільства. Злочинність як фактор небезпеки. Натовп.</p> <p>Завдання на СРС: Розглянути шкідливі звички, соціальні хвороби та їх профілактику. Підготуватися до практичної роботи.</p>
4	<p>Лекція 4</p> <p>Тема 1.4. Моніторинг та прогнозування надзвичайних ситуацій</p> <p>Державна система моніторингу та прогнозування надзвичайних ситуацій України. Ризик, як кількісна оцінка небезпек. Індивідуальний та груповий ризик. Концепція прийнятного ризику. Рівні ризику. Управління виявленим ризиком.</p> <p>Завдання на СРС: Визначити основні завдання у прогнозуванні НС природного і техногенного характеру. Підготуватися до практичної роботи.</p>
5	<p>Лекція 5</p> <p>Тема 1.5. Організаційне та правове забезпечення безпеки життєдіяльності людини</p> <p>Загальна модель забезпечення безпеки життєдіяльності на виробництві та у побуті. Основні напрями забезпечення безпеки життєдіяльності. Функції управління пов'язані з прогнозуванням, плануванням, регулюванням, координацією та контролем. Нормативно-правові документи.</p> <p>Тема 1.6. Надання першої долікарської допомоги (на СРС)</p> <p>Важливість надання першої долікарської допомоги для збереження здоров'я та життя постраждалого. Теоретичні основи першої долікарської допомоги. Класифікація травм в залежності від виду діяльності постраждалого, за ступенем важкості, в залежності від факторів, що впливають, за формою прояву. Реанімаційні заходи при небезпечних для життя станах. Серцево-легенева реанімація. Перша допомога при шокових станах. Непритомність. Струс мозку. Асфіксія. Перша допомога при:</p> <ul style="list-style-type: none">– кровотечах та пораненнях м'яких тканин;– травмах опорно-рухового апарату;– термічних впливах та хімічних опіках;– гострих отруєннях;– комбінованих травмах (ураженні електричним струмом, утопленні, травмуванні внаслідок дорожньо-транспортної події, травматичній ампутації). <p>Положення постраждалого до прибуття бригади швидкої медичної допомоги або на етапі транспортування.</p> <p>Завдання на СРС: Ознайомитись з паспортизацією потенційно небезпечних об'єктів. Визначити порядок розслідування нещасних випадків невиробничого характеру. Визначити алгоритм надання першої долікарської допомоги при змішаних травмах. Підготуватися до практичної роботи.</p>
6	<p>Лекція 6</p> <p>Тема 2.1. Правові та організаційні основи охорони праці</p> <p>Охорона праці як складова безпеки життєдіяльності. Теоретичні основи охорони праці. Нормативно-правові та організаційні основи охорони праці. Структура охорони</p>

Охорона праці та цивільний захист

	<p>праці.</p> <p>Права працівника на охорону праці. Охорона праці жінок, неповнолітніх, людей з обмеженими можливостями.</p> <p>Державна політика в галузі охорони праці. Система державного управління і нагляду за охороною праці. Міжнародне співробітництво у галузі охорони праці.</p> <p>Завдання на СРС: Ознайомитись з правами на охорону праці під час укладання трудового договору. Підготуватися до практичної роботи.</p>
7	<p>Лекція 7</p> <p>Тема 2.2. Охорона праці на підприємстві, в установі, організації</p> <p>Система управління охороною праці на підприємстві (СУОПП). Гігієнічне нормування умов праці. Навчання та інструктажі з питань охорони праці. Відповідальність посадових осіб та працівників за порушення законодавства про охорону праці.</p> <p>Завдання на СРС: Ознайомитись з відповідальністю посадових осіб та працівників за порушення законодавства про охорону праці. Підготуватися до практичної роботи.</p>
8	<p>Лекція 8</p> <p>Тема 2.3. Ергономіка робочого місця</p> <p>Загальні вимоги до робочих приміщень. Вимоги охорони праці до розташування виробничого і офісного обладнання та організації робочих місць. Ергономічні характеристики основних елементів робочого місця. Вимоги до відеотерміналів.</p> <p>Небезпечні і шкідливі фактори. Шум та вібрація. Інфразвук. Ультразвук. Електромагнітне випромінювання. Допустимі параметри електромагнітного поля оптичного діапазону. Засоби захисту.</p> <p>Завдання на СРС: Ознайомитись з вимогами до відеотерміналів та сучасними модифікаціями ергономічних робочих місць працюючих з ВДТ ЕОМ і ПЕОМ. Підготуватися до практичної роботи.</p>
9	<p>Лекція 9</p> <p>Тема 2.4. Виробниче освітлення. Мікроклімат. Вентиляція</p> <p>Основні світлотехнічні поняття та визначення. Природне, штучне, суміщене освітлення. Класифікація систем виробничого освітлення. Основні вимоги до виробничого освітлення. Джерела штучного освітлення, лампи і світильники. Освітлення робочих приміщень.</p> <p>Мікроклімат робочих приміщень. Оптимальні мікрокліматичні умови. Оцінка параметрів мікроклімату. Нормування мікроклімату.</p> <p>Вентиляція виробничих приміщень. Класифікація, вибір, конструктивне оформлення і експлуатація систем вентиляції.</p> <p>Завдання на СРС: Опрацювати матеріал лекції. Підготуватися до практичної роботи.</p>

Охорона праці та цивільний захист

10	<p>Лекція 10</p> <p>Тема 2.5. Електробезпека робочого місця</p> <p>Організація безпечної експлуатації електроустаткування. Класифікація приміщень за ступенем небезпеки ураження електричним струмом.</p> <p>Причини ураження людини електричним струмом. Чинники, що впливають на наслідки ураження людини електричним струмом.</p> <p>Напруга дотику. Ураження електричним струмом при дотику або наближенні до струмоведучих частин і при дотику до не струмоведучих металевих елементів електроустановок, які опинились під напругою. Напруга кроку. Напруга залишкового заряду.</p> <p>Завдання на СРС: Опрацювати матеріал лекції. Повторити алгоритм дій при наданні першої долікарської допомоги в разі ураження електричним струмом. Підготуватися до практичної роботи.</p>
11	<p>Лекція 11</p> <p>Тема 2.6. Пожежна безпека підприємств, установ, організацій</p> <p>Пожежна безпека на підприємстві. Системи протипожежного захисту. Способи і засоби гасіння пожеж. Первінні засоби пожежогасіння.</p> <p>Дії персоналу під час виникнення пожежі. Система евакуації.</p> <p>Завдання на СРС: Ознайомитись з відповідальністю за порушення (невиконання) вимог пожежної безпеки. Підготуватися до лабораторної роботи.</p>
12	<p>Лекція 12</p> <p>Тема 2.7. Професійні захворювання та їх попередження</p> <p>Основи фізіології праці. Механічний і психічний компоненти праці. Статичний і динамічний характер роботи. Розумові навантаження. Напруженість праці.</p> <p>Причини професійних захворювань. Заходи з профілактики професійних захворювань. Комплекси вправ. Психологічне розвантаження.</p> <p>Державне соціальне страхування від нещасного випадку та професійного захворювання на виробництві. Розслідування, реєстрація, облік та аналіз виробничого травматизму та професійної захворюваності.</p> <p>Завдання на СРС: Ознайомитись із заходами та методиками з профілактики професійних захворювань. Підготуватися до лабораторної роботи.</p>
13	<p>Лекція 13</p> <p>Тема 3.1. Основи цивільного захисту населення і територій</p> <p>Правові та організаційні основи та принципи цивільного захисту. Основи державної політики у сфері ЦЗ. Міжнародне співробітництво у сфері ЦЗ.</p> <p>Єдина державна система цивільного захисту (ЄСЦЗ). Головні завдання та структура ЄСЦЗ. Органи управління ЄСЦЗ та їх функції. Сили цивільного захисту. Режими функціонування Єдиної державної системи цивільного захисту. Права та обов'язки громадян України у сфері цивільного захисту. Організація та планування навчання населення, підготовка керівного складу та фахівців.</p> <p>Основні принципи та способи захисту населення та територій від надзвичайних ситуацій. Оповіщення та інформування у сфері ЦЗ. Засоби індивідуального та колективного захисту. Класифікація захисних споруд ЦЗ. Евакуаційні заходи. Види евакуації. Організація та проведення евакуаційних заходів.</p>

Охорона праці та цивільний захист

	<p>Медицина катастроф. Заходи для недопущення негативного впливу на здоров'я населення наслідків НС. Психологічний захист населення у разі виникнення НС.</p> <p>Інженерний, радіаційний і хімічний захист населення й територій.</p> <p>Завдання на СРС: Ознайомитися із загальними принципами навчання та підготовки населення до дій в умовах надзвичайних ситуацій. Ознайомитись з нормами і нормативами життезабезпечення постраждалих в зонах НС, на маршрутах евакуації та в місцях розміщення евакуйованого населення; заходами безпеки які спрямовані на запобігання поширенню інфекційних захворювань в зоні НС та діями населення, яке опинилось в осередку інфекційних захворювань. Підготуватися до лабораторної роботи.</p>
14	<p>Лекція 14</p> <p>Тема 3.2. Класифікація надзвичайних ситуацій. Надзвичайні ситуації природного характеру</p> <p>Критерії переходу небезпечної події у надзвичайну ситуацію. Класифікація надзвичайних ситуацій. Рівні надзвичайних ситуацій. Класифікатор надзвичайних ситуацій України. Категорії об'єктів господарювання за рівнем загрози виникнення НС.</p> <p>Загальна характеристика НС природного характеру. НС геофізичного характеру. НС геологічного характеру. НС метеорологічного характеру. НС гідрологічного характеру. НС викликані пожежами у природних екосистемах. Медико-біологічні НС. Уражаючі фактори та їх параметри, наслідки дій на навколишнє середовище і людей. Способи і методи захисту.</p> <p>Завдання на СРС: Ознайомитись з комплексом організаційних та інженерно-технічних заходів, щодо запобігання та мінімізації наслідків НС природного характеру. Підготуватися до лабораторної роботи.</p>
15	<p>Лекція 15</p> <p>Тема 3.3. Надзвичайні ситуації техногенного характеру</p> <p>Промислові аварії, катастрофи та їх наслідки. Причини виникнення. Категорії аварій. Збитки прямої і непрямої дії.</p> <p>НС унаслідок аварій чи катастроф на транспорті. Основні правила безпеки.</p> <p>Техногенні вибухи, їх фактори, вплив на людей та навколишнє середовище. Захист населення.</p> <p>Аварії з викидом небезпечних хімічних речовин. Класифікація небезпечних хімічних речовин за ступенем токсичності, здатності до горіння. Характеристики зон хімічного та біологічного зараження. Визначення параметрів зони забруднення небезпечними хімічними речовинами. Прогнозування можливої обстановки на ОГД. Визначення розмірів зони забруднення (глибини, ширини, площі; часу підходу хмари зараженого повітря до ОГД; тривалості уражаючої дії СДОР). Особливості забруднення місцевості, води, продовольства у разі виникнення аварій з викидом небезпечних хімічних речовин. Захист приміщень від проникнення токсичних аерозолів.</p> <p>НС унаслідок наявності у навколишньому середовищі шкідливих речовин понад ГДК. Нормування різних видів ГДК шкідливих речовин, гранично допустимі викиди, гранично допустимі екологічні навантаження, орієнтовно безпечні рівні впливу забруднюючих речовин у різних середовищах.</p>

Охорона праці та цивільний захист

	<p>Радіаційні катастрофи: події, факти, цифри. Класифікація радіаційних аварій за характером дії і масштабами. Характеристики зон радіоактивного зараження. Фази розвитку аварій з викидом радіаційних речовин, фактори впливу на людину, дозиметричний контроль. Захист населення і територій від наслідків дії радіації. Режими захисту цивільного населення.</p> <p>Гідродинамічні аварії. Зони катастрофічного затоплення. Попереджуvalльні заходи. Заходи щодо запобігання та мінімізації наслідків гідродинамічних аварій. Алгоритм дій при загрозі гідродинамічної небезпеки, раптовому затопленні.</p> <p>Завдання на СРС: Ознайомитися з методикою ідентифікації та паспортизації об'єктів господарювання і визначення їх потенційної небезпеки. Паспорт безпеки. Декларація безпеки. Аналіз небезпек, пов'язаних з порушенням умов безпечної експлуатації ОГД. Ознайомитися з особливостями планування дій персоналу ОГД в умовах НС. Підготуватися до практичної роботи.</p>
16	<p>Лекція 16</p> <p>Тема 3.4. Надзвичайні ситуації соціально-політичного і воєнного характеру</p> <p>Соціально-політичні конфлікти з використанням звичайної зброї та засобів масового ураження. Класифікація конфліктів.</p> <p>Тероризм, його види та уражаючі фактори. Дії при виявленні підозрілих та вибухових пристройів у багатолюдному місці. Алгоритм дій, якщо вас захопили злочинці як заручника та вашому життю і здоров'ю загрожує небезпека.</p> <p>Надзвичайні ситуації воєнного характеру. Захист населення від небезпек війни. Міжнародний комітет Червоного Хреста. Женевські Конвенції.</p> <p>Особливий період. Воєнний стан. Права та обов'язки населення при введенні воєнного та особливого стану. Заходи у сфері ЦЗ.</p> <p>Стан війни. Дії цивільного населення в зоні бойових дій.</p> <p>Завдання на СРС: Ознайомитися з класифікацією об'єктів, що підлягають захисту від терористичних дій. Підготуватися до практичної роботи.</p>
17	<p>Лекція 17</p> <p>Тема 3.5. Організація і забезпечення ЦЗ на об'єкті господарської діяльності (ОГД)</p> <p>Організація цивільного захисту на ОГД. Структура ЦЗ на ОГД. Навчання керівного складу, робітників і службовців ОГД діям в умовах виникнення НС.</p> <p>Умови сталого функціонування ОГД уразі виникнення НС техногенного характеру. Оцінка стійкості роботи ОГД. Забезпечення надійного захисту та життєзабезпечення виробничого персоналу. Захист технологічного обладнання, удосконалення господарсько-виробничих зв'язків, робота за спрошеною технологією, використання місцевих ресурсів. Заходи з підвищення стійкості ОГД.</p> <p>Розв'язування типових завдань з оцінювання стійкості роботи об'єктів господарської діяльності.</p> <p>Завдання на СРС: Ознайомитися з Нормами проектування інженерно-технічних заходів цивільного захисту та вимогами до розміщення та будівництва ОГД. Підготуватися до практичної роботи.</p>
18	<p>Лекція 18</p> <p>Тема 3.6. Локалізація НС та ліквідація їх наслідків</p> <p>Основні принципи та способи захисту населення та територій. Ліквідація наслідків НС, на основі прогнозу варіантів розвитку подій.</p>

Охорона праці та цивільний захист

	<p>Локалізація та ліквідація аварій. Умови проведення, послідовність і способи виконання рятувальних та інших невідкладних робіт. Заходи безпеки при проведенні рятувальних робіт. Рятувальні роботи в осередку хімічного ураження. Ліквідація осередку інфекційних захворювань. Знезараження територій, споруд, техніки та санітарна обробка людей. Способи проведення дезактивації, дегазації та дезінфекції на об'єкті господарської діяльності. Гасіння лісових пожеж.</p> <p>Використання засобів індивідуального захисту, укриття людей у захисних спорудах, здіснення евакуаційних заходів. Оцінювання надійності захисту робітників і службовців об'єкта господарської діяльності з використання захисних споруд.</p> <p>Завдання на СРС: Ознайомитися з радіаційним та хімічним захистом населення. Підготуватися до практичної роботи та МКР.</p>
--	--

Практичні заняття

Метою практичних занять є поглиблення знань за окремими темами лекційного матеріалу та питань, які вивчаються самостійно; формування умінь та набуття досвіду: оцінки небезпечних та шкідливих чинників, уражаючих факторів та їх впливу на здоров'я людини, розробки ризик-стратегій з метою зниження вірогідності реалізації ризику і мінімізації можливих негативних наслідків, надання першої долікарської допомоги, проведення евакуаційних заходів. Під час проведення практичних занять створюється інтерактивне середовище, яке сприятиме розвитку у студентів творчого мислення, умінню вирішувати певні завдання на фоні навчальної обстановки, напрацюванню практичних навиків.

№ з/п	Назва теми заняття
1	<p>Практичне заняття 1. Вплив темпераменту людини на працевздатність та швидкість прийняття рішень</p> <p>Студентам надаються теоретичні знання про найбільш розповсюджені методи, які використовуються для оцінки психічних процесів і властивостей особистості, а також практичні знання з визначення свого типу темпераменту за основними властивостями нервово-психічних процесів, що дає можливість спрогнозувати рівень працевздатності та швидкість прийняття рішень на первинній посаді.</p> <p>Література: 4.2.1., с. 30-34</p> <p>СРС: опрацювати теоретичні положення, виконати завдання за варіантом і сформулювати висновки.</p>
2	<p>Практичне заняття 2. Вплив уражаючих, небезпечних та шкідливих факторів на здоров'я людини</p> <p>Робота полягає у розкритті у реферативно-презентаційній формі впливу одного із уражаючих, небезпечних або шкідливих факторів на здоров'я людини. Варіанти завдання видаються викладачем.</p> <p>Література: 4.2.1., с. 34-61</p>
3	<p>Практичне заняття 3. Кількісне оцінювання ризику небезпек</p> <p>Студентам надаються практичні знання з методики проведення аналізу ризику виникнення небезпек та аналіз причин виходу з ладу систем побутової техніки і можливих помилкових дій людини. Вибирається варіант технічної системи, для якої буде проведено якісний аналіз ризику виникнення небезпек при її експлуатації.</p>

Охорона праці та цивільний захист

	<p>Керуючись результатами якісного аналізу вибирається небезпека, для якої виконується кількісний аналіз небезпеки.</p> <p>Література: 4.2.1., с. 53-68., 4.2.3., с. 103-108</p> <p>СРС: опрацювати теоретичні положення, виконати завдання за варіантом і сформулювати висновки.</p>
4,5	<p>Практичні заняття 4, 5. Загальні принципи надання першої долікарської допомоги</p> <p>Засвоюються практичні методи надання першої допомоги потерпілим, що отримали одну з найбільш поширених травм чи гостре захворювання. Робота полягає у вирішенні практичних завдань, кожне з яких описує ситуацію одержання людиною травми. Потрібно класифікувати травму (за ступенем важкості, залежно від факторів, що впливають, за формою прояву) та розробити стратегію надання першої медичної допомоги потерпілому.</p> <p>Література: 4.2.2, с. 53–72, 4.2.3, с. 117–163.</p> <p>СРС: опрацювати теоретичні положення, виконати завдання за варіантом і сформулювати висновки.</p>
6	<p>Практичне заняття 6. Ергономічна оцінка робочого місця</p> <p>Студентам надаються теоретичні знання принципів і методів ергономічної оцінки робочого місця, практичні навички розрахунку оцінки до та після вжитих заходів для поліпшення ергономічних показників. Надаються рекомендації по оптимізації робочого місця.</p> <p>Література: 4.2.2, с. 86–99, 4.2.3, с. 195–212.</p> <p>СРС: опрацювати теоретичні положення, виконати завдання за варіантом і сформулювати висновки.</p>
7	<p>Практичне заняття 7. Оздоровлення параметрів мікроклімату та теплозахист</p> <p>Студентам надаються теоретичні знання основних параметрів мікроклімату (температури, відносної вологості та швидкості руху повітря, температури оточуючих людину поверхонь та інтенсивністю теплового (інфрачервоного) опромінення) у робочих приміщеннях, практичні навички у проведенні їх оцінки з точки зору охорони праці, ознайомлюються з основними заходами, спрямованими на оздоровлення мікроклімату та теплозахисту.</p> <p>Література: 4.2.5, с. 169–176.</p> <p>СРС: опрацювати теоретичні положення, виконати завдання за варіантом і сформулювати висновки.</p>
8	<p>Практичне заняття 8. Оцінка і способи забезпечення відповідності вимогам охорони праці параметрів шуму, ультра-, інфразвуку на робочих місцях</p> <p>Студентам надаються практичні знання з методики оцінювання параметрів шуму, ультра-, інфразвуку, які виникають на робочих місцях у виробничих приміщеннях оснащених персональними електронно-обчислювальними машинами (ПЕОМ), вивчення їх дії на організм людини, нормування параметрів цих чинників, ознайомлення з основними заходами, спрямованими на захист працюючих від негативної дії шуму, ультра- та інфразвуку.</p> <p>Література: 4.2.5, с. 228–239.</p> <p>СРС: опрацювати теоретичні положення, виконати завдання за варіантом і сформулювати висновки.</p>

Охорона праці та цивільний захист

9	<p>Практичне заняття 9. Оцінювання параметрів та показників природного і штучного освітлення офісних приміщень</p> <p>Студентам надаються практичні знання з методики оцінювання параметрів та показників природного і штучного освітлення офісних приміщень, визначення ролі світла у забезпеченні безпеки виробничого процесу, нормування штучного та природного освітлення, ознайомлення з основними заходами, спрямованими на забезпечення сприятливих умов зорової роботи.</p> <p>Література: 4.2.5, с. 186–198.</p> <p>СРС: опрацювати теорію, виконати завдання за варіантом і сформулювати висновки.</p>
10	<p>Практичне заняття 10. Методика оцінки і забезпечення пожежної безпеки об'єкту господарювання</p> <p>Студенти відпрацьовують методику визначення категорії та класу зони приміщень за вибухопожежною небезпекою, ознайомлюються із заходами з профілактики пожеж та первинними засобами пожежогасіння.</p> <p>Література: 4.2.5, с375–378, 385–430.</p> <p>СРС: опрацювати теоретичні положення, виконати завдання за варіантом і сформулювати висновки.</p>
11	<p>Практичне заняття 11. Прогнозування дій та оцінювання наслідків при виникненні вибухів і пожеж</p> <p>Студентам надаються практичні знання в розв'язанні типових задач з оцінювання наслідків проявлення небезпек при виникненні вибухів і пожеж. Після роз'яснення методики виконання роботи кожен студент виконує потрібні розрахунки за вихідними даними по своєму варіанту.</p> <p>По результатам дослідження студенти формулюють висновки, в яких пропонують заходи щодо захисту і мінімізації наслідків вибуху та пожежі.</p> <p>Література: 4.2.2., с. 188-197, 4.2.3., с. 274-275., 4.2.7.</p> <p>СРС: опрацювати теорію, виконати завдання за варіантом і сформулювати висновки.</p>
12	<p>Практичне заняття 12. Прогнозування дій та оцінювання обстановки під час хімічної аварії на об'єкті чи транспорті.</p> <p>Студентам надаються практичні знання з прогнозування дій та оцінювання обстановки під час хімічної аварії на об'єкті чи транспорті. Після роз'яснення методики виконання роботи кожен студент виконує потрібні розрахунки за вихідними даними по своєму варіанту.</p> <p>За результатами дослідження студенти формулюють висновки, в яких пропонують алгоритм дій, заходи щодо захисту та мінімізації наслідків хімічної аварії на об'єкті чи транспорті.</p> <p>Література: 4.2.2., с. 197-203., 4.2.7.</p> <p>СРС: опрацювати теоретичні положення, виконати завдання за варіантом і сформулювати висновки.</p>
13	<p>Практичне заняття 13. Прогнозування дій у разі виникнення радіаційного забруднення</p> <p>Студентам надаються практичні знання з прогнозування дій в умовах радіаційного забруднення. Після роз'яснення методики виконання роботи кожен студент виконує потрібні розрахунки за вихідними даними по своєму варіанту.</p>

Охорона праці та цивільний захист

	<p>Після оцінювання радіаційної обстановки в зонах радіаційного забруднення студенти по результатам дослідження формулюють висновки, в яких пропонують заходи щодо захисту та алгоритму дій в умовах радіаційного забруднення.</p> <p>Література: 4.2.2., с. 204-208, 4.2.3., с. 278-281., 4.2.7.</p> <p>CPC: опрацювати теоретичні положення, виконати завдання за варіантом і сформулювати висновки.</p>
14	<p>Практичне заняття 14. Оцінювання надійності захисту робітників з використання захисних споруд</p> <p>Студентам надаються практичні знання з визначення найбільш надійного способу захисту людей в умовах НС за рахунок їх укриття у спеціалізованих інженерних спорудах: сховищах та ПРУ. Після роз'яснення методики виконання роботи кожен студент виконує потрібні розрахунки за вихідними даними по своєму варіанту.</p> <p>Після визначення місткості захисної споруди, її захисних властивостей, можливостей систем життєзабезпечення, своєчасності укриття робітників в захисній споруді, студенти формулюють висновки, в яких пропонують заходи щодо захисту підвищення надійності захисту робітників в умовах НС.</p> <p>Література: 4.2.2., с. 228-230., 4.2.3., с. 294-299., 4.2.7.</p> <p>CPC: опрацювати теоретичні положення, виконати завдання за варіантом і сформулювати висновки.</p>

Лабораторні заняття

Метою лабораторних робіт є оволодіння студентами засобами і методами дослідження параметрів виробничого середовища та трудового процесу, оцінки небезпечних і шкідливих чинників, впровадження заходів їх нормалізації та використання засобів захисту.

№ з/п	Назва лабораторної роботи	Кількість ауд. годин
1	<p>Оцінка параметрів повітря робочої зони. Дослідження ефективності роботи систем вентиляції</p> <p>Лабораторні стенді, вимірювальні прилади, макет діючої вентиляційної установки.</p> <p>Література: 9.2.5, с. 169–177, 180-183.</p> <p>CPC: опрацювати теоретичні положення, виконати завдання за варіантом і сформулювати висновки.</p>	2
2	<p>Оцінка гігієнічних параметрів шуму на робочих місцях. Дослідження ефективності звукоізоляючих конструкцій</p> <p>Лабораторні стенді, вимірювальні прилади.</p> <p>Література: 9.2.5, с. 198–213.</p> <p>CPC: опрацювати теоретичні положення, виконати завдання за варіантом і сформулювати висновки.</p>	2
3	<p>Оцінка гігієнічних характеристик освітлення робочих місць і приміщень. Дослідження показників якості і безпеки освітлення робочих місць і приміщень</p> <p>Лабораторні стенді, вимірювальні прилади.</p> <p>Література: 9.2.5, с. 186–197.</p>	2

Охорона праці та цивільний захист

	CPC: опрацювати теоретичні положення, виконати завдання за варіантом і сформулювати висновки.	
4	Дослідження електробезпеки працівників під час роботи з електроустановками, які живляться від трифазних електромереж Лабораторні стенді, вимірювальні прилади. Література: 9.2.5, с. 336-341, 348–355. CPC: опрацювати теоретичні положення, виконати завдання за варіантом і сформулювати висновки.	2

Модульні контрольні роботи

6. Самостійна робота студента

Самостійна робота передбачає: вивчення попереднього лекційного матеріалу, опрацювання завдань на CPC, поглиблення знань за окремими темами та питаннями, які вивчаються самостійно; теоретичну підготовку до практичних і лабораторних робіт; підготовку до заліку.

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Відвідування занять

Відвідування лекцій практичних та лабораторних занять, а також відсутність на них, не оцінюється. Однак, студентам рекомендується відвідувати заняття, оскільки на них викладається теоретичний матеріал та розвиваються навички, необхідні для виконання практичних і лабораторних робіт. Система оцінювання орієнтована на отримання балів за активність студента, а також виконання завдань, які здатні розвинути практичні уміння та навички.

Пропущені контрольні заходи

Результат модульної контрольної роботи для студента(-ки), який не з'явився на контрольний захід, є нульовим. У разі відсутності у день написання МКР студента, що надав довідку про хворобу, чи має іншу поважну причину, може протягом найближчого тижня написати МКР. Повторне написання модульної контрольної роботи не допускається.

В разі порушення термінів і невиконання завдань з неповажних причин, студент, який не набрав 45 балів під час семестру, не допускається до складання заліку в основну сесію.

Порушення термінів виконання завдань та заохочувальні бали

Ключовими заходами при викладанні дисципліни є ті, які формують семестровий рейтинг студента. Тому студенти мають своєчасно виконувати і здавати практичні, лабораторні роботи та МКР після завершення другого й третього розділів (12 і 17 тижні). Штрафних балів з дисципліни не передбачається.

Заохочувальні бали студент може отримати за поглиблене вивчення окремих тем курсу, що може бути представлене у вигляді рефератів, презентації; роботи у наукових групах з підготовкою матеріалів доповідей або статей для публікації; участі у наукових і

Охорона праці та цивільний захист

науково-практичних конференціях і семінарах; олімпіадах з дисциплін; конкурсах студентських наукових робіт. Додатково нараховується не більше 10 рейтингових балів у залежності від конкретних результатів.

Заохочувальні бали	
Критерій	Ваговий бал
Активна участь в ході усних опитувань на лекціях, практичних та лабораторних роботах (за кожну роботу)	1 бал, але не більше 10 балів за семестр
Участь у всеукраїнській, міжнародній науковій конференції, науковій групі з публікацією тез/наукової статті	8-10 балів
Участь у І етапі Всеукраїнської студентської олімпіади з дисципліни / Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт	5 балів
Студент, який став призером, отримує за призове місце: перше друге третє	10 балів 9 балів 8 балів

Академічна добросесність

Політика та принципи академічної добросесністі визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Процедура оскарження результатів контрольних заходів

Студенти мають можливість підняти будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними процедурами.

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна «Охорона праці та цивільний захист» може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами, окрім студентів з серйозними вадами зору, які не дозволяють виконувати завдання за допомогою персональних комп'ютерів, ноутбуків та/або інших технічних засобів.

Охорона праці та цивільний захист

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (РСО)

Поточний контроль: експрес-опитування, опитування за темою заняття, тест, МКР.

Календарний рубіжний контроль

Проміжна атестація студентів є календарним рубіжним контролем. Вона проводиться двічі на семестр на восьмому та п'ятнадцятому тижнях. Метою проведення атестації є підвищення якості навчання студентів та моніторинг виконання графіка.

Умови отримання проміжної атестації

Критерій	Перша атестація	Друга атестація	Автоматичне отримання заліку
	Термін атестації		
	8-ий тиждень	14-ий тиждень	18-ий тиждень
	Сумарний поточний рейтинг		
Практичні роботи	≥ 15 балів	≥ 30 балів	≥ 60 балів
	ПР №1	+	-
	ПР №2	+	-
	ПР №3	+	-
	ПР №4	+	-
	ПР №5	+	-
	ПР №6	+	-
	ПР №7	+	-
	ПР №8	-	+
	ПР №9	-	+
	ПР №10	-	+
	ПР №11	-	-
	ПР №12	-	-
	ПР №13	-	-
	ПР №14	-	-
Лабораторні роботи	ЛР №1	-	+
	ЛР №2	-	+
	ЛР №3	-	+
	ЛР №4	-	+
Поточний контрольний захід	МКР	-	+

Семестровий контроль: залік.

Умови допуску до семестрового контролю

Семестровий залік проводиться до початку екзаменаційної сесії. Залік приймається науково-педагогічним працівником, який читав лекції.

№ з/п	Обов'язкова умова допуску до заліку	Критерій
1	Поточний рейтинг	$RD \geq 45$
2	Виконання практичних робіт	Всі
3	Виконання лабораторних робіт	Всі
4	Поточний контрольний захід	Модульна контрольна робота

Максимальна сума балів складає 100.

Охорона праці та цивільний захист

№ з/п	Контрольний захід	Кількість КЗ	Бали	
			вагові	всього
1.	Практична робота	14	5	70
2.	Лабораторна робота	4	5	20
3.	МКР	2	5	10
Всього				100

Результати практичних, лабораторних робіт та МКР оголошуються кожному студенту окремо у присутності або в дистанційній формі та супроводжуються оціночними листами, в яких студенти можуть побачити свою оцінку за певними критеріями, а також позначення основних помилок та коментарі до них.

Необхідною умовою допуску до заліку є позитивна оцінка не менше 45 балів. Для автоматичного отримання заліку з кредитного модуля потрібно мати рейтинг не менше 60 балів, виконати всі лабораторні і практичні роботи та МКР.

Студенти, які наприкінці семестру мають рейтинг від 45 до 60 балів, а також ті, хто хочуть підвищити свою оцінку, виконують залікову контрольну роботу у вигляді індивідуального варіанта завдання узагальнюючого тесту за допомогою платформи дистанційного навчання Сікорський (Moodle).

До розрахунку залікової оцінки для студентів, що виконали залікову контрольну роботу додається сума отриманих ними протягом семестру балів і ця рейтингова оцінка є остаточною.

Рейтингова система оцінювання результатів навчання (РСО)

Рейтинг студента з кредитного модуля складається з балів, які він отримує за:

- виконання практичних робіт R_п;
- виконання і захист лабораторних робіт R_л
- написання МКР R_р;
- додаткових заохочувальних балів R_з.

Виконання практичних робіт

Ваговий бал: $R_{\text{п}} = r_n * \pi_n$

де: r_n – кількість балів за одне практичне заняття;

π_n – кількість практичних занять.

Бали за кожне практичне заняття r_n визначаються за результатами виконання індивідуального варіанта завдання у письмовій формі.

Критерії оцінювання:

- виконання індивідуального варіанта завдання:

5 балів – контрольні завдання і розрахунки виконані бездоганно, всі питання опрацьовані і розкриті у повній мірі, зроблені чіткі і правильні висновки, відповіді на запитання повні, вичерпні, обґрунтовані, студент добре орієнтується в теоретичному та практичному матеріалі;

4 бали – всі завдання в цілому опрацьовані на 75-89 %, з незначними недоліками, що не вплинули на кінцевий результат, у розрахунках можливі арифметичні помилки; відповіді на запитання правильні, але з деякими неточностями або не зовсім повні;

3 бали – завдання в цілому опрацьовані на 50-74 %, але деякі не у повному обсязі, у розрахунках можливі суттєві помилки або неточності, висновки не чіткі і вичерпні відповіді на запитання, неповні або неточні, студент володіє уривчастою інформацією;

Охорона праці та цивільний захист

0 балів – завдання не опрацьовані, або виконані із значними недоліками та принциповими помилками, студент не володіє матеріалом, необхідним для розв'язання практичних задач, висновки не зроблено або вони не вірні.

Таким чином максимальна кількість балів за одне практичне заняття складає 5.

Максимальне значення $R_p = 5 * 14 = 70$

Виконання і захист лабораторних робіт

Ваговий бал: $R_l = r_n * n_l$

де: r_l – кількість балів за одну лабораторну роботу;

n_l – кількість лабораторних робіт.

Бали за кожну лабораторну роботу r_l визначаються за результатами підготовки і виконання роботи, а також її захисту.

Критерії оцінювання:

– *підготовка і виконання роботи*

2 балів – протокол бездоганний, відповіді на питання чіткі і повні, робота виконана бездоганно, всі завдання, вимірювання проведенні, результати отримані ;

1 бали – протокол задовільний теоретичний матеріал і порядок робіт опрацьовані на 75-89 %, з незначними недоліками, що не вплинули на кінцевий результат;

0,5 бали – протокол не повний, матеріал опрацьовано на 50-74 %, відповіді на питання, пов'язані з підготовкою до роботи, не читки і вичерпні завдання в цілому опрацьовані на 60-74 %, але деякі не у повному обсязі, з допомогою викладача або колег;

0 балів – підготовка до роботи нездовільна, завдання не опрацьовані, або виконані із значними недоліками та принциповими помилками, студент не володіє матеріалом, вимірювальна і дослідницька складові не виконані у достатньому для досягнення кінцевої мети обсязі;

– *захист роботи:*

3 бали – результати оформлено бездоганно, висновки читки і правильні, відповіді на запитання повні, вичерпні, обґрунтовані, студент добре орієнтується в теоретичному та практичному матеріалі;

2 бали – при оформленні допущені незначні помилки, висновки правильні але не зовсім читки, відповіді на запитання з деякими неточностями або не зовсім повні;

1 бали – робота оформлена не у повній відповідності до вимог, у висновках відсутні чіткість і послідовність, вони неповні або неточні, при відповідях на запитання виникають складнощі;

0 балів – відповіді на основні запитання не розкривають їх сутність, студент не володіє матеріалом.

Таким чином максимальна кількість балів за одну лабораторну роботу складає 5.

Максимальне значення $R_l = 5 * 4 = 20$

Виконання МКР

Ваговий бал: R_p .

Бали за виконанняожної модульної контрольної роботи визначаються за результатами проходження індивідуального варіанта завдання тесту за допомогою платформи дистанційного навчання Сікорський (Moodle).

Максимальне значення $R_p = 5 * 2 = 10$

Охорона праці та цивільний захист

Додаткові заохочувальні бали

Ваговий бал: Rз.

За виконання творчих робіт з кредитного модулю (робота у наукових гуртках з підготовкою матеріалів доповідей або статей для публікації, участь у наукових і науково-практичних конференціях і семінарах, олімпіадах з дисципліни, конкурсах робіт, рефератів та оглядів наукових праць, аналіз сучасної нормативно-правової бази з охорони праці у країні і її відповідність вимогам міжнародних стандартів тощо) студенту додатково нараховуються 3-10 рейтингових балів у залежності від конкретних отриманих результатів. За умови надання правильної відповіді під час дискусії на лекції, гарної підготовки і активної роботи під час практичного заняття кращим студентам може додаватися як заохочування 1 бал.

Сумарна кількість нарахованих студенту штрафних та заохочувальних балів не повинна перевищувати 10.

За результатами навчальної роботи за перші 7 тижнів студент може набрати 35 балів. На першій атестації (8-й тиждень) студент отримує «атестовано», якщо його поточний рейтинг не менше 15 балів.

За результатами 13 тижнів навчання «ідеальний студент» має набрати 65 балів. На другій атестації (14-й тиждень) студент отримує «атестовано», якщо його поточний сумарний рейтинг не менше 30 балів.

Необхідною умовою допуску до заліку є стартовий рейтинг не менше 45 балів.

Якщо студент не отримав залік за РСО, залік виставляється за результатами виконання ним залікової контрольної роботи.

На заліку студенти отримують заліковий білет. Кожний білет містить два теоретичних питання і одне практичне завдання. Перелік питань наведений у додатку до робочої програмі кредитного модуля. Кожне питання оцінюється у 10 балів.

Система оцінювання відповідей:

- «відмінно», повна відповідь (не менше 90% потрібної інформації) – 9-10 балів;
- «добре», достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації, або незначні неточності) – 7-8 балів;
- «задовільно», неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації) – 6 балів;
- «незадовільно», незадовільна відповідь (яка містить менш ніж 60% потрібної інформації) – 0 балів.

Фактично отримана студентом сума балів ($R = R_p + R_l + R_p$) з урахуванням штрафних і заохочувальних балів переводиться у оцінку заліку згідно з таблицею:

Таблиця переведення рейтингових балів до оцінок за університетською шкалою

Кількість рейтингових балів, RD	Оцінка за університетською шкалою
$95 \leq RD \leq 100$	Відмінно
$85 \leq RD \leq 94$	Дуже добре
$75 \leq RD \leq 84$	Добре
$65 \leq RD \leq 74$	Задовільно
$60 \leq RD \leq 64$	Достатньо
$RD < 60$	Незадовільно
Невиконання умов допуску	Не допущено

Охорона праці та цивільний захист

9. Додаткова інформація з дисципліни

Перелік питань, які виносяться на семестровий контроль

До розділу 1. Безпека життєдіяльності як базова концепція сталого розвитку

1. Охарактеризувати актуальність проблем безпеки життєдіяльності.
2. Проаналізувати структурний взаємозв'язок безпеки життєдіяльності з фундаментальними та прикладними науками.
3. Визначити та охарактеризувати мету, завдання, об'єкт та предмет БЖД.
4. Визначити поняття безпека людини, суспільства, національна безпека та охарактеризувати принципи забезпечення національної безпеки.
5. Надати визначення теоретичних основ безпеки життєдіяльності.
6. Проаналізувати взаємозв'язок окремих складових системи життєдіяльності та їх значення для комплексного вирішення проблем безпеки людини.
7. Навести та охарактеризувати основні напрямки концепції сталого розвитку.
8. Охарактеризувати вплив культури безпеки на захисну функцію людства.
9. Визначити та охарактеризувати поняття теоретичних основ безпеки життєдіяльності.
10. Визначити методологічні основи забезпечення безпеки життєдіяльності.
11. Визначити та охарактеризувати поняття таксономія, ідентифікація та квантифікація небезпек.
12. Охарактеризувати види небезпек та їх ознаки.
13. Навести та охарактеризувати класифікацію небезпек і принципи їх ідентифікації.
14. Визначити та охарактеризувати основні поняття безпеки в системі «людина-техніка-середовище».
15. Визначити та охарактеризувати поняття «людський фактор» і напрямки проявів небезпек, які через це виникають.
16. Охарактеризувати глобальні проблеми людства.
17. Проаналізувати види природних небезпек.
18. Визначити та охарактеризувати стихійні лиха.
19. Визначити та охарактеризувати природні випромінювання та способи захисту від них.
20. Визначити та охарактеризувати падаючі з космосу тіла.
21. Визначити та охарактеризувати поняття атмосферна електрика. Визначити алгоритми правил поведінки під час грози при знаходженні в приміщенні, на відкритій місцевості.
22. Визначити та охарактеризувати біологічні небезпеки та методи захисту від їх негативної дії.
23. Охарактеризувати галузі народного господарства, які вносять найбільший «внесок» в забруднення навколошнього середовища.
24. Визначити та охарактеризувати поняття: техногенні небезпеки, уражаючи, шкідливі, небезпечні фактори.
25. Визначити та охарактеризувати механічні небезпеки, їх вплив.
26. Визначити та охарактеризувати види вибухів як енергетичних небезпек.
27. Визначити та охарактеризувати пожежу як енергетичну небезпеку, її вплив.
28. Визначити та охарактеризувати іонізуюче випромінювання як енергетичну небезпеку, його види, одиниці вимірювання радіоактивності.
29. Охарактеризувати радіаційний вплив на організм людини.
30. Визначити та охарактеризувати електромагнітне поле як енергетичну небезпеку, його біологічну дію на організм людини.
31. Визначити та охарактеризувати термічну, електричну, механічну (динамічну) та біологічну дію електричного струму на організм людини.
32. Визначити та охарактеризувати наслідки впливу електричного струму на організм людини.
33. Визначити хімічні небезпеки та охарактеризувати їх за характером впливу на людину, за видірковістю дії, за тривалістю дії.
34. Визначити та охарактеризувати показники для характеристики токсичності.

Охорона праці та цивільний захист

35. Навести основні види та характеристики сучасних соціально-політичних небезпек (за об'єктом впливу, за масштабами подій, за впливом на людину).
36. Охарактеризувати вплив сучасних інформаційних технологій на здоров'я людини та безпеку суспільства. Навести та проаналізувати правила дотримання особистої кібербезпеки.
37. Визначити та охарактеризувати шкідливі звички. Їх профілактика.
38. Визначити та охарактеризувати соціальні хвороби. Їх профілактика.
39. Надати поняття та різновиди натовпу. Поводження людини в натовпі.
40. Охарактеризувати Державну систему моніторингу та прогнозування надзвичайних ситуацій України.
41. Проаналізувати ризик як кількісну оцінку небезпек.
42. Надати та охарактеризувати види ризиків.
43. Надати класифікацію та характеристику видів ризиків.
44. Визначити та охарактеризувати методи оцінювання ризиків (інженерний, модельний, статистичний, нормативний, експертний, соціологічний, аналоговий).
45. Надати визначення та пояснити джерела і фактори індивідуального ризику.
46. Надати визначення та пояснити джерела і фактори групового (соціального) ризику.
47. Пояснити сутність концепції прийнятного ризику.
48. Охарактеризувати рівні ризику за ступенем припустимості.
49. Охарактеризувати концепцію управління виявленим ризиком.
50. Охарактеризувати загальну модель забезпечення безпеки життедіяльності.
51. Охарактеризувати фізіологічні бар'єри організму людини.
52. Охарактеризувати природні бар'єри захисту біосфери та штучні бар'єри захисту середовища мешкання та людини.
53. Охарактеризувати завдання, покладені на підсистему забезпечення БЖД на виробництві.
54. Охарактеризувати завдання, покладені на підсистему забезпечення БЖД у побуті.
55. Визначити та охарактеризувати основні напрями забезпечення природної безпеки.
56. Визначити та охарактеризувати основні напрями забезпечення техногенної безпеки.
57. Визначити та охарактеризувати основні напрями забезпечення соціально-політичної безпеки.
58. Визначити та проаналізувати нормативно-правову базу БЖД.
59. Визначити загальні засади паспортизації та створення загальнодержавного реєстру потенційно небезпечних об'єктів.
60. Визначити алгоритм розслідування нещасних випадків невиробничого характеру.
61. Довести важливість надання першої долікарської допомоги для збереження здоров'я та життя постраждалого.
62. Визначити загальні принципи надання першої долікарської допомоги постраждалим.
63. Навести алгоритм послідовності дій при наданні першої долікарської допомоги.
64. Охарактеризувати організацію надання першої допомоги на підприємстві. Вміст аптечки швидкої допомоги.
65. Проаналізувати класифікацію травм в залежності від виду діяльності постраждалого, за ступенем важкості, в залежності від факторів, що впливають, за формулою прояву.
66. Визначити алгоритм діагностування ознак життя при небезпечних для життя невідкладних станах.
67. Визначити етапи проведення серцево-легеневої реанімації.
68. Визначити алгоритм надання першої долікарської допомоги при шокових станах.
69. Визначити алгоритм надання першої долікарської допомоги при втраті свідомості, струсу мозку, асфіксії.
70. Визначити алгоритм надання першої долікарської допомоги при колотих, різаних, рваних ранах.
71. Визначити алгоритм надання першої долікарської допомоги при зовнішніх кровотечах (капілярній, венозній, артеріальній, змішаній).
72. Визначити алгоритм надання першої долікарської допомоги при внутрішніх кровотечах (внутрішньочеревній, у плевральну порожнину).

Охорона праці та цивільний захист

73. Визначити алгоритм надання першої долікарської допомоги при пошкодженні, стисканні м'яких тканин.
74. Визначити алгоритм надання першої долікарської допомоги при розтягненнях і вивихах.
75. Визначити алгоритм надання першої долікарської допомоги при переломах (закритих, відкритих).
76. Визначити алгоритм надання першої долікарської допомоги при опіках (термічних, променевих, хімічних).
77. Визначити алгоритм надання першої долікарської допомоги при відмороженнях різних ступенів.
78. Визначити алгоритм надання першої долікарської допомоги при отруєннях (газами, хімічними речовинами, продуктами харчування, наркотичними засобами, лікарськими препаратами).
79. Визначити алгоритм надання першої долікарської допомоги при укусах (комах, змій, тварин).
80. Визначити алгоритм надання першої долікарської допомоги при ураженні електричним струмом.
81. Визначити алгоритм надання першої долікарської допомоги при утопленні в залежності від його виду.
82. Визначити алгоритм надання першої долікарської допомоги при травмуванні внаслідок дорожньо-транспортної події.
83. Визначити алгоритм надання першої долікарської допомоги при травматичній ампутації.

До розділу 2. Охорона праці як запорука збереження здоров'я та працевздатності

1. Проаналізувати місце охорони праці в системі забезпечення безпеки життедіяльності людини.
2. Визначити та охарактеризувати мету, завдання, об'єкт та предмет ОП.
3. Надати визначення теоретичних основ охорони праці.
4. Проаналізувати законодавство України про охорону праці.
5. Проаналізувати систему державного управління охороною праці в Україні.
6. Визначити основні принципи державної політики в галузі охорони праці.
7. Навести та прокоментувати найважливіші міжнародні документи у сфері забезпечення безпеки праці.
8. Навести та прокоментувати нормативні документи, що визначають права працівника на охорону праці під час виконання робіт.
9. Визначити чинники виробничого середовища та проаналізувати вимоги щодо забезпечення оптимальних чи допустимих умов праці.
10. Навести та пояснити права працівника на охорону праці під час укладання ним трудового договору.
11. Навести та пояснити гарантії прав працівників на охорону праці.
12. Навести та пояснити загальну структуру та типові принципи функціонування системи управління охороною праці на підприємстві (СУОПП).
13. Навести й пояснити мету, основні завдання та зміст атестації робочих місць за умовами праці.
14. Навести й пояснити порядок проведення атестації робочих місць.
15. Навести й пояснити порядок проведення різних видів інструктажів з питань ОП.
16. Пояснити обов'язки працівника щодо додержання вимог нормативно-правових актів з охорони праці та відповідальність за порушення законодавства про охорону праці.
17. Навести й пояснити основні вимоги до організації робочого місця.
18. Навести й пояснити нормативні показники площі робочого місця, його розташування в службовому приміщені відносно дверей та вікон.
19. Пояснити принципи оснащення робочого місця відповідними меблями, обладнанням сучасними технічними засобами переробки інформації.
20. Навести й пояснити основні поняття, визначення та види освітлення робочого приміщення.

Охорона праці та цивільний захист

21. Охарактеризувати принципи та способи оцінки виробничого освітлення.
22. Навести й пояснити нормативні гігієнічні вимоги до параметрів температурного режиму та вологості в робочому приміщенні.
23. Визначити й охарактеризувати різні види вентиляції та організацію повіtroобміну в робочих приміщеннях.
24. Навести й пояснити гігієнічні параметри повітря робочої зони та принципи їх оцінки.
25. Проаналізувати можливості використання та ефективність методів попередження забруднення повітря робочої зони.
26. Навести й пояснити загальну класифікацію засобів індивідуального захисту (ЗІЗ) та вимоги до їх використання.
27. Навести й пояснити нормативні гігієнічні вимоги до параметрів виробничого середовища приміщень з ВДТ ЕОМ та ПЕОМ.
28. Проаналізувати фактори, які впливають на ефективність праці.
29. Навести й пояснити основні заходи електробезпеки.
30. Навести й пояснити основи фізіології праці.
31. Визначити й охарактеризувати завдання і зміст гігієни праці та виробничої санітарії.
32. Навести й пояснити основні причини професійних захворювань офісних працівників.
33. Навести й пояснити основні причини професійних захворювань операторів ЕОМ з ВДТ і ПП.
34. Визначити й охарактеризувати мету та завдання профілактики професійних захворювань.
35. Пояснити заходи із запобігання виникненню професійних захворювань.
36. Проаналізувати значення та наслідки професійної захворюваності для діяльності підприємства (організації).
37. Навести порядок відшкодування шкоди в разі ушкодження здоров'я працівників або в разі їх смерті.
38. Пояснити систему здійснення державного нагляду у сфері пожежної безпеки.
39. Проаналізувати основи забезпечення пожежної безпеки підприємств, установ, організацій.
40. Надати класифікацію засобів виявлення та гасіння пожеж.
41. Проаналізувати практичний вибір та використання первинних засобів пожежогасіння.
42. Навести алгоритм дій персоналу під час виникнення пожежі. Система евакуації.
43. Пояснити відповіальність за невиконання вимог пожежної безпеки.

До розділу 3. Цивільний захист населення і територій

1. Визначити правові основи цивільного захисту.
2. Сформулювати визначення теоретичних основ цивільного захисту.
3. Визначити та охарактеризувати мету, завдання, суб'єкти забезпечення цивільного захисту.
4. Проаналізувати та пояснити основні принципи за якими здійснюється цивільний захист населення та територій України.
5. Проаналізувати та пояснити загальну структуру єдиної державної системи цивільного захисту (ЄДС ЦЗ).
6. Визначити головні завдання єдиної державної системи цивільного захисту (ЄДС ЦЗ).
7. Охарактеризувати органи управління ЄДС ЦЗ (загальне керівництво, безпосереднє керівництво та керівництво територіальними підсистемами ЄДС ЦЗ), їх функції та повноваження.
8. Навести та охарактеризувати режими функціонування ЄДС ЦЗ.
9. Пояснити за яких обставин Збройні Сили України, інші військові формування та правоохоронні органи спеціального призначення, які утворені відповідно до законів України, залучаються для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.
10. Сформулювати права та обов'язки громадян України у сфері цивільного захисту.
11. Визначити загальні принципи навчання та підготовки населення до дій в умовах надзвичайних ситуацій.

Охорона праці та цивільний захист

12. Проаналізувати структуру організації цивільного захисту на об'єкті господарської діяльності.
13. Охарактеризувати «План цивільного захисту об'єкта» для забезпечення виконання заходів ЦЗ щодо запобігання та реагування на НС.
14. Охарактеризувати міжнародне співробітництво у сфері цивільного захисту.
15. Охарактеризувати критерії переходу небезпечної події у надзвичайну ситуацію.
16. Навести та охарактеризувати класифікацію надзвичайних ситуацій за причинами походження.
17. Охарактеризувати надзвичайну ситуацію державного рівня.
18. Охарактеризувати надзвичайну ситуацію регіонального рівня.
19. Охарактеризувати надзвичайну ситуацію місцевого рівня.
20. Охарактеризувати надзвичайну ситуацію об'єктового рівня.
21. Пояснити структуру та призначення класифікатора надзвичайних ситуацій.
22. Визначити категорії об'єктів господарювання за рівнем загрози техногенного, природного й терористичного характеру та ступенем їх захищеності.
23. Визначити критерії розподілу суб'єктів господарювання за ступенем ризику їх господарської діяльності.
24. Охарактеризувати НС природного характеру та класифікувати за походженням і в залежності від сфери їх прояву.
25. Пояснити негативний вплив уражаючих факторів природного характеру на життєдіяльність людей та функціонування об'єктів економіки.
26. Пояснити що таке землетрус. Визначити уражаючий фактор землетрусу та його основний параметр. Визначити від чого залежить інтенсивність енергії землетрусу на поверхні землі. Навести правила поведінки населення під час землетрусів.
27. Охарактеризувати небезпечні геологічні процеси та явища, які можуть призвести до НС.
28. Охарактеризувати уражаючі фактори небезпечних метеорологічних явищ і їх негативний вплив на життєдіяльність людей та функціонування об'єктів економіки.
29. Пояснити стан атмосфери «циклон», «кантициклон» та порядок виникнення бурі, урагану, смерчу. Навести алгоритм дій людей під час бурі, урагану.
30. Охарактеризувати ожеледь як небезпечне метеорологічне явище та надати рекомендації щодо правил поведінки.
31. Охарактеризувати види туману, їх вплив, надати рекомендації щодо правил поведінки.
32. Охарактеризувати високе хвильовання моря, навести класифікацію за причинами виникнення, за 9-балльною шкалою.
33. Охарактеризувати селі природного походження. Навести класифікацію, напрями забезпечення безпеки, рекомендації щодо правил поведінки.
34. Навести класифікацію повеней за причинами виникнення та охарактеризувати наслідки повеней і паводків.
35. Навести основні заходи щодо захисту населення при катастрофічних затопленнях та рекомендації щодо правил поведінки.
36. Охарактеризувати снігові лавини та надати рекомендації щодо правил поведінки.
37. Охарактеризувати пожежі в природних екосистемах, їх уражаючі фактори, характер проявів та наслідки.
38. Навести основні признаки визначення виду лісової пожежі. Порівняти характерні ознаки лісової та торф'яної пожежі.
39. Охарактеризувати етапи боротьби з лісовими пожежами. Надати рекомендації щодо правил поведінки.
40. Навести та проаналізувати комплекс організаційних та інженерно-технічних заходів щодо запобігання й мінімізації наслідків НС природного характеру.
41. Навести та проаналізувати види НС техногенного характеру.
42. Охарактеризувати промислові аварії, катастрофи та їх наслідки.
43. Охарактеризувати НС унаслідок аварій чи катастроф на транспорті, основні правила безпеки.

Охорона праці та цивільний захист

44. Пояснити, які є рівні виробничих аварій в залежності від їх масштабу.
45. Визначити й охарактеризувати техногенні вибухи, їх фактори, вплив на людей та навколошнє середовище.
46. Надати визначення категорій споруд за вибухо- та пожежною небезпекою, ступеню їх вогнестійкості.
47. Навести алгоритм дій, якщо поблизу вас стався вибух.
48. Навести класифікацію небезпечних хімічних речовин за ступенем токсичності, здатності до горіння.
49. Навести розподіл суб'єкти господарювання за ступенями хімічної небезпеки.
50. Проаналізувати особливості забруднення місцевості, води, продовольства в разі виникнення аварій з викидом небезпечних хімічних речовин.
51. Навести алгоритм дій щодо захисту приміщенів від проникнення токсичних аерозолів.
52. Надати класифікацію радіаційних аварій за характером дії та масштабами.
53. Пояснити, які є рівні втручання в разі радіаційної аварії.
54. Охарактеризувати шляхи дії РЗ на людину та пояснити механізм впливу іонізуючих випромінювань на організм людини.
55. Визначити ступені променевої хвороби від відповідних доз радіації. Границю допустимі дози радіації, що не викликають променеву хворобу.
56. Навести режими захисту цивільного населення від наслідків дії радіації.
57. Пояснити причини виникнення аварій на гідродинамічних об'єктах. Охарактеризувати зони катастрофічного затоплення.
58. Пояснити виникнення хвилі прориву та її уражаючих факторів.
59. Охарактеризувати попереджувальні заходи та дії населення при гідродинамічній небезпеці.
60. Навести класифікацію та охарактеризувати конфлікти.
61. Охарактеризувати тероризм, його види й уражаючі фактори.
62. Навести алгоритм дій, якщо вас захопили злочинці як заручника.
63. Охарактеризувати права та обов'язки громадян на період введення воєнного стану.
64. Навести алгоритми поведінки для цивільного населення, яке опинилось в зоні бойових дій (при загрозі ураження стрілецькою зброєю, повітряній небезпеці).
65. Визначити речі, які повинні бути в «тривожному рюкзаку».
66. Визначити основні принципи та пояснити способи захисту населення при НС, їх сутність і шляхи реалізації.
67. Навести алгоритм дій різних категорій населення при оповіщенні про загрозу або виникнення надзвичайної ситуації.
68. Охарактеризувати засоби індивідуального захисту за призначенням та принципом дії.
69. Пояснити оцінку класифікації захисних споруд цивільного захисту за їх властивостями.
70. Поясніть заходи життєзабезпечення постраждалих на маршрутах евакуації та в місцях розміщення евакуйованого населення за встановленими нормами і нормативами.
71. Охарактеризувати види евакуації в залежності від особливостей НС. Визначити категорії населення, які обов'язково вивозяться автотранспортом з міста при евакуації.
72. Навести алгоритм дій для цивільного населення при проведенні тимчасової евакуації з небезпечного району.
73. Охарактеризувати суб'єкти, які забезпечують здійснення заходів медичного захисту, санітарного та епідемічного благополуччя населення. Медицина катастроф.
74. Охарактеризувати інженерний захист територій.
75. Охарактеризувати радіаційний та хімічний захист населення і територій.
76. Надати й пояснити структуру штабу з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації (керівник, підрозділи) та його взаємодію з іншими структурами.
77. Пояснити принципи організації робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.
78. Пояснити, які заходи впроваджуються для життєзабезпечення постраждалих від НС.
79. Пояснити заходи безпеки, спрямовані на запобігання поширенню інфекційних захворювань у зоні НС. Дії населення, яке опинилось в осередку інфекційних захворювань.

Охорона праці та цивільний захист

80. Визначити способи проведення дезактивації при локалізації та ліквідації наслідків аварії.
81. Визначити способи проведення дегазації при локалізації та ліквідації наслідків аварії.
82. Визначити способи проведення дезінфекції при локалізації та ліквідації наслідків аварії.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено старшим викладачем Землянською О. В.

Ухвалено кафедрою охорони праці, промислової та цивільної безпеки (протокол № 12 від 05.05.2021 р.)

Погоджено Методичною комісією ІЕЕ (протокол № 7 від 23 червня 2021 року)

Погоджено Методичною комісією факультету біотехнології і біотехніки (протокол № ____ від «____» 2021 р.)